

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-3-72 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-42/719-232
Karar Tarihi : 10.6.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Onur Yelda YÜKSEL, Fethullah GÜLER

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : (.....)
(.....)

20 **D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:**

Şok Market ODTÜ Şubesi
ODTÜ Çarşısı, Balgat, Çankaya/Ankara

E. DOSYA KONUSU: Şok Market ODTÜ Şubesi'nin; Ortadoğu Teknik Üniversitesi sınırları içerisindeki çay pazarında hakim durumda bulunduğu, tüketicilerin talep ettiği "Doğuş" markalı çayları, "Lipton" markalı çay stoklarını eritmek amacıyla satmadığı ve bu yolla hem Doğuş Çay A.Ş.'nin piyasaya girmesini engelleyerek hem de tüketicilerin seçim özgürlüğünü kısıtlayarak haksız uygulamalarda bulunduğu iddiası.

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle; Şok Market ODTÜ Şubesi'nin (ODTÜ Şok Market); Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) sınırları içerisindeki çay pazarında hakim durumda bulunduğu, tüketicilerin talep ettiği "Doğuş" markalı çayları, "Lipton" markalı çay stoklarını eritmek amacıyla satmadığı ve bu yolla hem Doğuş Çay A.Ş.'nin piyasaya girmesini engelleyerek hem de tüketicilerin seçim özgürlüğünü kısıtlayarak haksız uygulamalarda bulunduğu iddia edilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 23.3.2010 tarih ve 2488 sayılı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 7.4.2010 tarih ve 2010-3-72/İİ-10-YY sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 15.4.2010 tarih ve 10-31/488-M sayılı toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 1.6.2010 tarih ve 2010-3-72/ÖA-10-261.YY sayılı Önaraştırma Raporu 3.6.2010 tarih ve REK.0.07.00.00-110/237 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-42 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Raporda; başvuruya konu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına yer olmadığı ve şikayetin reddedilmesi gerektiği kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Başvuru Konusu Eylemler

Yapılan başvuruda özetle;

- 60 - ODTÜ sınırları içerisinde öğrencilerin alıveriş yapabilecekleri yegane teşebbüsün ODTÜ Şok Market olduğu,
- Başvuru sahibinin 3 haftadır ODTÜ Şok Market'e Doğuş markalı çay almak için gittiği, ancak ODTÜ Şok Market'in Lipton markalı çay stoklarını eritmek için Doğuş markalı çayları satışa sunmadığı,
- ODTÜ sınırları dışına pek çıkmayan ve sadece kampüs sınırları içinde alışveriş yapan öğrenciler açısından ODTÜ Şok Market'in çay pazarında hakim durumda bulunduğu,
- Hakim durumda bulunan ODTÜ Şok Market'in Doğuş markalı çayları satmayarak Doğuş Çay'ın piyasaya girmesini engellediği ve tüketicilerin seçim özgürlüğünü kısıtladığı
70 iddia edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Başvuruya konu iddialar bakımından öncelikle belirtilmesi gereken husus, piyasa ekonomisinde aslolanın teşebbüslerin tasarruf özgürlüğü olduğudur. Bu nedenle bir teşebbüsün hangi ürünleri satacağı konusunda serbest iradesi ile karar verme hakkına sahip olduğu prensip olarak kabul edilmelidir.

- 80 4054 sayılı Kanun'un Kapsam başlıklı 2. maddesi çerçevesinde "*piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları*" Kanun kapsamına rekabet ihlali olarak kabul edilmektedir. Teşebbüslerin tek taraflı olarak gerçekleştirdikleri rekabet ihlali niteliğindeki bu tip davranışlar 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ele alınabilecektir. 6. madde kapsamında bir ihlalin ortaya çıkabilmesi için "hâkim durum"un ve "kötüye kullanma" eyleminin birlikte bulunması şarttır. Dolayısıyla, her iki koşulu bir arada bulundurmayan bir eylemin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Başvuru konusu iddialar da rekabet hukuku bağlamında ODTÜ Şok Market'in hakim durumda bulunduğu ve hakim durumunu Doğuş Çay'ın piyasaya girmesini engellemek yoluyla kötüye kullandığına yöneliktir. Bu çerçevede ODTÜ Şok Market'in hakim durumda bulunup bulunmadığının tespiti önem kazanmaktadır.

Bir teşebbüsün hakim durumda bulunup bulunmadığının tespiti aşamasında ilgili pazar tanımı önem kazanmaktadır. Pazarın olması gerekenden daha dar tanımlanması küçük teşebbüsleri dahi hakim durumdaymış gibi, pazarın olması gerekenden daha geniş tanımlanması hakim durumda bulunan teşebbüslerin bu durumda değilmiş gibi tespit edilmesine neden olabilecektir. Yapılan başvuruda ODTÜ sınırları içerisinde öğrencilerin alışveriş yapabilecekleri tek marketin ODTÜ Şok Market olduğu, dolayısıyla ODTÜ sınırları dışına pek çıkmayan ve sadece

100 kampus içinde alışveriş yapan öğrenciler açısından hakim durumda bulunduğu iddia edilmiştir. Öncelikle belirtmek gerekir ki rekabet hukukunda marjinal bir tüketici grubuna göre değil, talep ve arzın genel yapısı değerlendirilerek pazar tanımlaması yapılmaktadır. Bu bağlamda ODTÜ sınırları dışına pek çıkmayan öğrenciler için ayrı, çıkan öğrenciler için ayrı bir pazar tanımlaması yapılması söz konusu olmayacaktır. Nitekim, Kurul Ankara ilinde organize perakende pazarında faaliyet gösteren teşebbüslere yönelik yakın tarihli kararlarında (4.11.2009 tarihli, 09-52/1255-319 sayılı ve 6.3.2008 tarih, 08-22/223-73 sayılı Kurul kararları) ilgili coğrafi pazarı "Ankara ili" şeklinde tanımlamıştır. Bu pazar tanımı çerçevesinde, Ankara ilinde faaliyet gösteren çok sayıda marketin bulunduğu dikkate alınmalıdır. Ayrıca, ODTÜ yerleşkesinde yaşayanlar da dahil, Ankara ilinde tüketicilerin Doğu Çay temin edebilecekleri çok sayıda alternatif temin kaynağı bulunmaktadır. Diğer yandan Doğu Çay'ın da ürünlerini tüketiciye ulaştırabileceği çok sayıda alternatif satış noktası bulunmaktadır ve ODTÜ Şok Market'in Doğu Çay satmamasının bu teşebbüsün piyasaya girişini engellemesi gibi bir durum söz konusu değildir. Kaldı ki ODTÜ Şok Market'in hakim durumda bulunduğu varsayımında dahi, teşebbüsün başvuru konusu davranışları hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilemeyecektir. ODTÜ Şok Market'in, bizzat başvuruda belirtildiği üzere, elindeki stokları tüketmek amacıyla sadece Lipton markalı çayları satması rasyonel bir davranıştır ve teşebbüsün rekabeti kısıtlamak amacıyla değil; ticari faaliyetinin gerekleri doğrultusunda hareket ettiğinin göstergesidir.

Dolayısıyla, ODTÜ Şok Market'in başvuruya konu eyleminin, ne hakim durumda bulunan bir teşebbüs tarafından rekabeti kısıtlama amacına yönelik olarak gerçekleştirilmiş olduğu ne de böyle bir etkiyi doğurabilecek nitelik taşıdığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için gerekli koşulların oluşmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

130 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.